

ԱՂՕԹՔ

«Խնդրեցէք, եւ կը տրուի ձեզ»:

Մատթ. Է-7

Աղօթքը սոսկ խնդրանք մը չէ Աստուծոյ ուղղուած: Իրականութեան մէջ այն մարդկային հոգիի կարօտի կանչն է, մանկան աղաղակը առ Արարիչ Հայրը: Աղօթքը նամբորդութիւն է, ներքին անդիմադրելի ձգտում է՝ ներկայանալու, հասնելու Աստուծոյ: Ուստի, ան նաեւ հանդիպում է Տիրոջ հետ եւ հանդիպում լուսեան՝ մեղքեան մէջ, սրտի փակ դուռներու ներքեւ: «Մօի՛ր քու սնեակդ, գոցէ դռները եւ ծածուկ աղօթէ քու հօրդ», մի՛ մոռնար սիրտիդ սնեակէն դուրս հանելու սնափառութիւնը, ձգելու մարմնի խիստաւոր ցանկութիւնները եւ անպայման արգիլէ մուտքը չար կիրքերու, դուռներու ետեւ թող ամէն երկրային ու վերացի՛ր երկինք: Այս է ճշմարիտ աղօթքի հիմքն ու սկիզբը:

Սովորական ու պարզ դարձած աղօթք-խնդրանքներու քով՝ որ կ'արտասանենք ու կը լսենք մեր առօրեայ հոգեւոր կեանքէն ներս, այսօր պիտի խօսինք առաջին հայեացքէ խորթ, արտասովոր, մինչեւ իսկ մարմնաւոր մարդու համար անցանկալի աղօթքներու մասին, որ թելադրուած են ու առաջարկուած եկեղեցւոյ Սրբազան հայրերու - մասնաւորաբար Ս. Նեղոս Սինայեցու կողմէ:

Աղօթքը հոգեւոր վերացման երանելի պահն է՝ մուտքը հոգեւոր բարձր ոլորտներ: Մարդու սիրտը այդ պահուն ողողուած է Աստուծոյ գիտութեան լոյսով. մենք համակ սէր ենք, խաղաղութիւն, իսկ ներողամտութեան, բարութեան անձրեւը կ'ոռոգէ հոգիի չորցած արտերը:

Աղօթքը հոգեւոր իմացութեան աղբիւր է. ան գերազոյն ճիգ մըն է՝

ինքզինք գտնելու, աշխարհին մէջ ինքնահաստատուելու եւ իմաստաւորելու մեր երկրային գոյութիւնը: Աղօթքի ամենէն բարձր մակարդակը մեր եւ Աստուծոյ էութիւններու ներթափանցումն է: Մարդը Աստուծոյ մէջ է, եւ Աստուած՝ մարդու:

«Խնդրեցէք եւ կը տրուի ձեզ» խօսքերը ըսելով, Տէրը նկատի ունէր ճիշտ այս ապրումը: Մարդուն կը տրուի երկնային Սէրն ու խաղաղութիւնը: Արդեօ՞ք հետեւցնենք ասկէ, թէ անպիտան են մարդուս համար աշխարհի ու մարմնին վերաբերող խնդրանքները: Բնաւ ոչ. բայց Յիսուս թելադրած է խնդրել այն ինչ շահ է հոգիին եւ անհրաժեշտ՝ մարմնին: Ուրեմն նախ խնդրելու ենք Աստուծոյ Արքայութիւնը, արդարութիւնը, սէրն ու խաղաղութիւնը եւ ապա անոնց հետ գտնելու ենք եւ նիւթական անհրաժեշտութիւնները:

Լսենք Ե. դարուն ապրած Ս. Նեղոսի խրատները աղօթքի կապակցութեամբ, զոր կը ներկայացնեմ փոխադրութեան կերպով եւ իմ մեկնաբանութիւններով:

Ահաւասիկ Սուրբին առաջին յորդորը. - նախ աղօթէ արտասուքներ ստանալու համար, որպէս զի ազատուիս անձիդ խստութենէն ու անօրինութիւններդ խոստովանելով մեղքերու թողութիւն ստանաս:

Ի՞նչ արտասովոր խնդրանք... Աղօթենք որպէսզի արտասուք ստանանք: Մի՛ զարմանա՛ք: Քրիստոնէութեան մէջ այնքա՛ն արտասովոր ու անհասկնալի բաներ կան, սկսած նոյն Իրմէ՛ Քրիստոսէ:

Սուրբին ըսածին մէջ իրականութիւն կայ: Ապաշխարութեան

արցունքները նման են մափուր անձրեւաչուրերու, որ երկինքէն թափուելով կը մափեն, կը սրբեն ճամբաներու աղտն ու փոշին: Անձրեւը կը թարմացնէ պտղաբեր տունկերը ու կ'արթնցնէ դաշտերու մէջ պառկած ծաղիկները: Արցունքները անհրաժեշտ են հոգուն, որովհետեւ անոր համար կենդանարար անձրեւ են եւ ցօղ:

Եւ գիտե՞ք ինչ... արցունքները աւելի սիրտին կը պատկանին, քան աչքերուն: Անոնք աստուածային օրհնութիւն են՝ անջրդի սիրտի համար: Եւ ամենէն օրհնաբեր ու գեղեցիկ արցունքները անոնք են որ կը հոսին մարդու ներսը, եւ տեսանելի չեն աչքով:

Ս. Նեղոս Սինայեցիին երկրորդ թելադրանքը կը հնչէ այս կերպ. - գնա՛ վաճառէ ունեցուածքդ եւ տո՛ւր աղփատներուն: Վերցնելով խաչդ՝ ուրացի՛ր անձր ու աշխարհը, որպէս զի կարողանաս անգրադ աղօթել:

Նիւթապաշտ մեր դարին մէջ այս խօսքերը կարելի է վերագրել միայն յիմարի մը:

Մարդկութեան մեծամասնութիւնը կ'աղօթէ որ Տէրը իրենց բարեկեցիկ ու հանգիստ կեանք պարգեւէ, իսկ Սուրբը կ'ըսէ «ունեցածդ ալ բաժնէ, որպէս զի կարող ըլլաս անգրադ աղօթել: Որպէս զի միտդ զբաղած չգտնուի նիւթական հաշիւներով: Բայց մինչեւ իսկ աղօթքի առիթը մարդու համար շատ անգամ նիւթական է, կամ ուրիշ խօսքով՝ աղօթքէն սպասելիքները աշխարհի հետ են կապուած:

Յիշեցէ՛ք Ժիպրան Խալի Ժիպրանի «իմաստուն շուն» առակը. կատունները ժողովուած կը լսեն իրենց առաջնորդին խօսքը, որ յորդորելով ամէնը՝ կ'ըսէ. «Աղօթե՛ք եղբայրներ, եւ երբ բոլոր կասկածները փարատին եւ դուք վեր առա՛նէ՛ք ձեր աղօթքները, ճշմարիտ կ'ըսեմ՝

ձեզի, մուկերը անձրեւի պէս կը թափուին ձեր վրայ»: Շունը այդ ճառը լսելով կը խնդայ, մտածելով թէ ինչ կոյր են կատունները եւ անխելք, քանի որ գրուած է թէ աղօթքի ու հաւատքի պարգեւը ոչ թէ մուկերն են, այլ ոսկորները, որ անձրեւի նման պիտի իջնեն երկիր: Այսպիսին է այն հասարակ գաղափարը, որ մարդիկ կազմած են աղօթքի մասին:

Սուրբ Նեղոսի երրորդ կոչն է, - եթէ կ'ուզես գովելի կերպով աղօթել, ուրախացիր Տիրոջմով, դիմացիդ նեղութիւններուն, համբերէ տառապանքներուն եւ կը գտնես պտուղը աղօթքիդ, ճիշդ այնպէս ինչպէս գիւղացին աշնան կը ստանայ իր ամրողջ տարուայ յոգնութեան բարի արդիւնքը:

Իւրաքանչիւր նոյնիսկ աննշան քայլ դէպի Աստուած՝ քայլ է դէպի փորձութիւն. ծայրայեղ պարագաներուն այն դժբախտութիւն ու անյաջողութիւն է՝ աշխարհիկ առումով: Ս. Գիրքէն աւելի լուրջ ու ծանրակշիռ փաստարկ կարելի չէ ունենալ այս առթիւ. «Եւ ամէն անոնք որ կ'ուզեն աստուածապաշտութեամբ ապրիլ Քրիստոս Յիսուսով՝ հալածանք պիտի կրեն: Բայց չար ու խաբեքայ մարդիկ չարութեան մէջ պիտի յառաջանան, մոլորեցնելով ու մոլորելով» (Բ. Տիմ. Գ. 12-13):

Այսպիսով վե՛ր, դէպի բարին ու կատարեալը ձգտող խոնարհ մարդու ճամբան փշոտ է - այստեղ հնարաւոր է աղէտ, կարիք, չփառութիւն, կորուստ, մահ, քայց եւ այս յոգնութիւններու պտուղը յաւերժութիւնն է:

Ով համարձակ է՝ կ'ընտրէ փշոտ ճամբան:

Չափազանց գեղեցիկ ու իմաստուն կը հնչէ Ս. Նեղոսի հետեւեալ միտքը: Ան կ'ըսէ. - կը ցանկաս աղօթել ինչպէս յարկն է, ուրեմն մի՛ տրտմեցնէր որեւէ մէկ անձ: Մի՛ տրտմեցնէր, վնաս մի՛ պատճա-

ոքեր ո՛չ խօսում, ո՛չ վարմունքով ոչ ալ այլ կերպ: Աւա՛ղ, տկար հաւատացեալներէն ոմանք ոչ միայն կը տրտմեցնեն, այլ կ'աղօթեն Աստուծոյ որ զիրենց յաջողեցնէ չար մտադրութիւնները իրագործելու:

Սուրբին կարեւոր խրատներէն մէկն ալ հետեւեալն է - Մի՛ աղօթեր որ քու կամքը կատարուի, քանզի այն միշտ չէ որ համաձայն է Աստուծոյ կամքին, այլ աղօթէ ինչպէս Տէրը պատուիրեց «Քու կամքդ թող ըլլայ, ինչպէս երկնքի մէջ, այնպէս ալ երկրի վրայ»:

Այս խօսքերը կամագորկ մարդու շուրթերէն չէ որ կ'ելլեն, այլ իմաստունի, քանզի միշտ ալ հայր մը լաւ գիտէ իր որդիին պէտքերը: Ամէն պարագայի Տէրունական աղօթքին յիշեալ տողերը եւ ամբողջ «Հայր Մեր»ը կ'արժէ տարբեր առիթով մեր ուշադրութեան նկիւր ընելու: Ուստի հոս չենք քննարկ:

Քրիստոնէութեան մէջ աղօթքի ուսուցման դասագիրքեր գոյութիւն չունին, կարելի ալ չէ: Սուրբ Հոգին ինք կը սորվեցնէ մեզի, աղօթելու կերպն ու նկիւր կը հայթայթէ. քայց եթէ երբեք գրուին այդպիսի աղօթքի դասեր, գոնէ որպէս դաստիարակութեան ու կրթութեան միջոց, կ'արժէ անպայման հոն տեղ տալ նաեւ Ս. Նեղոս Սինայեցիի հոգեշահ խրատներուն: Առնուազն մարդիկ պիտի հասկնան թէ ի՞նչ կ'արժէ խնդրել Աստուծմէ եւ ի՞նչ կրնան ձեռք բերել ինքնուրոյն աշխատանքով ու ջանքով:

Դառնանք նորէն Ս. Նեղոսի հետեւեալ խրատին. - Մի՛ խնդրեր Աստուծմէ նոյն ժամուն հաւատարմալու խնդրանքին մէջ, այլ ըմբռնել գոյցը Տիրոջը հետ: Առեւտրականի նման ապրանք առնելով, կամ պայմանագիր կնքելով մի՛ հեռանար: Մնացի՛ր, գրուցէ Աստուծոյ հետ, երանելի է այս միութեան պահը:

Աղօթէ քու եւ ուրիշներուն սրբութեան համար, փորձութենէ ու ծուլութենէ ազատելու համար. մաքրէ՛ միտքդ քոյր պիղծ մտածումներէ, անմաքուր պատկերներէ, մօտեցի՛ր աննիւթականին՝ աննիւթապէս:

Մի՛ ցանկար աղօթքի տեսնել որեւէ կերպարանք, ձեւ կամ գոյն, եւ միշտ յիշէ - աղօթքի գովեստը ոչ թէ քանակն է՝ այլ որակը. «Երբ աղօթքի կենաք, շատախօս մի՛ ըլլաք». մարդիկ միշտ ալ քանակին կարեւորութիւն տուած են, եւ ո՛չ միայն աղօթքի պարագային: Անոնք չեն հարցներ թէ ինչի՞ համար կ'աղօթէ հաւատացեալը, այլ՝ քանի՞ անգամ կ'աղօթէ: Եթէ պատասխանենք, օրինակ՝ օրուայ մէջ հինգ անգամ, պիտի քաջազանչեն՝ «ի՛նչ քարեպաշտ է ուրեմն»: Եւ այսպէս «քանի»ներու շարք կ'երկարի: Քանի՞ հաւատացեալ ներկայ կը գտնուի եկեղեցին: Քանի՞ ժամ կը տեւէ արարողութիւնը: Քանի՞ մկրտութիւն կը պատահի տարին: Քանի՞ հոգեւորական կը ծառայէ թեմէն ներս: Քանի՞ տարուայ շինութիւն է տաճարը...:

Եւ այս ձեւով մարդիկ կը կարծեն թէ գաղափար կազմեցին հաւատացեալի ու անոր հաւատքի մասին, կամ լիովին ճանչցան եկեղեցին: Իսկ հաւատքը ներքին իրականութիւն է, անտեսանելի՝ մարմնի աչքերով:

Ըսուեցաւ թէ երկարաշունչ աղօթքն ու ունայնախօս լեզուն Աստուծոյ չեն խնդացներ, այլ՝ սուրբ սիրտը, ուղիղ հոգին ու մաքուր միտքը միայն:

Խաւարային խօսքերն ու աղտեղի խորհուրդները՝ միայն կը դառնացնեն աղօթքի անուշահոտութիւնը: Թերեւս ճարտասանութեամբ ու քաղցր լեզուով կրնաս խաբել մարդիկը ու նոյնիսկ օձը քոյնէն դուրս հանել, քայց երբեք չես շահիր Աստուծոյ Սէրը, որ սիրտերը քննող է:

137-2004

Լոռիքիւնն ալ աղօթք է. հոն խորհուրդներ կան պահուած:

Մովսէս մարգարէն ծնկաչոք, ապա իյնալով երեսն ի վայր՝ լուռ աղօթեց ու աղաչեց Տիրոջը իր սրտին մէջ: Անոր աղօթքը անբարբառ էր. ու յանկարծ Տէրը ըսաւ. «Ինչո՞ւ ինծի կ'աղաղակես» (Ելից ԺԴ 15): Աստուած լսեց սիրտին ձայնը, աղաղակը:

Ըսել է աղօթքը ճառ մը չէ, նախապէս սորվւած ոտանաւոր մը չէ, լոկ խնդրանք ու զրոյց չէ որ վարժուած ենք լսելու:

Աղօթքը պիտի ծնի որպէս արդիւնք այս աշխարհի մէջ մեր ճամբորդութեան, որպէս ապրելու ճիգ, հասկնալու ձգտում, յաւերժանալու փափաք: Աղօթքը նուէր մըն է՝ յոգնած ու ծարաւ թափառականի հոգիին, որ վերջապէս գտած է իր որոնածը: Գտած է հանգիստ ու խաղաղութիւն, ինչպէս Ս. Գրային

մեծագոյն ճամբորդը՝ Մովսէս: «Եկէ՛ք առ իս» կը հրաւիրէ Յիսուս, որպէս զի գտնէ՛ք հանգիստ ու սէր:

Աղօթքը մարդու ճամբորդութիւնն է առ Տէր: Սկսինք այդ ճամբորդութիւնը: Ճամբորդութիւնն է որ պիտի կապէ մարդը Աստուծոյ հետ. ան հաստատուն կամուրջ է: Եւ հաւատացէ՛ք, աղօթքը անհրաժեշտ է մինչեւ իսկ անհաւատ մարդուն, որ դատողութիւններ կ'ընէ Աստուծոյ չգոյութեան մասին: Ինչո՞ւ... Որովհետեւ կարելի չէ փաստել Արարչի բացակայութիւնը տիեզերքէն՝ առանց փորձելու հաղորդակցուիլ Անոր հետ: Բազմաթիւ իմաստասէրներ ու գիտուն այրեր ձախողած են իրենց անաստուած տեսական ուսումնասիրութիւններուն մէջ, թերի փորձին մէջ, բանգի Արարիչը փնտռած են դուրսէն, եւ ոչ հոգիին խորքը:

Եկէ՛ք ճամբորդենք մեր հոգիին խորք...:

ԶԱՔԱՐԻԱ ՔՀՆ. ՍԱՐԻԲԷԿԵԱՆ

ԱՂՔԱՏ ՂԱԶԱՐՈՍԻ ԱՌԱԿԸ

(Ղուկաս ԺԶ 19-31)

Մարդկային ընկերութիւնը քաղկացած է զանազան կարգի անձնաւորութիւններէ, անոնք որ դրամական հարստութիւն դիզած են, եւ անոնք որ այդ չունենալով յաճախ անկարող կը դառնան իրենց ֆիզիքական պէտքերուն գոհացում տալու: Այս վերջինները կը տառապին նաեւ իրենց մարմիններու տկարութիւններով վասն զի միջոցը չունին բժիշկի հոգատարութեան ենթարկուելու: Ահա այսպիսի անհատ մըն էր Ղազարոս որուն մասին Յիսուս խօսեցաւ, զայն դէմ յանդիման դնելով հարուստ անհատի մը:

Այս հարուստը՝ կ'ըսէ առակը, հինգ եղբայրներ ունէր, որոնց հետ,

ինչպէս եւ այլ բարեկամներու եւ ազգականներու հետ, խնոյժ կը սարքէր եւ օրերը այսպէս կ'անցնէր: Առաւել՝ ան փառահեղ զգեստներ կը հագնէր եւ ամէն տեսակի պատիւներու կ'արժանանար: Սակայն, Ղազարոս չունէր ոչ ուտելիք եւ ոչ ալ շնորհիով հագուստ: Անօթի էր, հիւանդ էր եւ, պատահմամբ եկած եւ հարուստի տան մուտքին՝ դրան առջեւ, նստած, կը սպասէր որ ճաշի սեղաններէն աւելցած հացի եւ այլ ուտելիքի փշրանքներէն քաժին ստանար:

Դրան հտին հարուստը եւ իր բարեկամները կը շարունակէին իրենց հաճոյալի կեանքը երգով, պարով եւ նուագով: Դժբախտաբար Յիսուսի